

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Zdravotně sociální fakulta

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2007

Ladislav Koranda

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Zdravotně sociální fakulta

Vliv migrace na drogovou scénu v České republice
Bakalářská práce

Vedoucí bakalářské práce:
Mgr. Pavel Vácha

Autor práce :
Ladislav Koranda

2007

Abstract

This paper deals with the influence of migration on the drug situation in the Czech Republic. The main reason for choosing this topic was the effort to compile, at least partially, from a practical and an immediate point of view, a relatively complicated matter of contemporary drug background, concerning ethnic groups living in the Czech Republic. The paper focuses on gradual characterization of these groups in the area of organized drug criminality in the Czech Republic since 1989. It describes ways of illegal drug import into the Czech Republic and the concern of Czech citizens in this criminal activity. The majority of information concerning specific ways of committing criminal activity and current situation of selected ethnic groups' criminality in this paper is taken from statistic data of the Czech Police, the Czech Board of Customs and the Czech Anti-Drug Squad's annual reports. The research was carried out by means of quantitative method, while the results were compared with the above mentioned publications' data.

The aim of this paper is to point out the engagement of foreign nationals and also ethnic groups living in the Czech Republic in illegal drug sale. Another aim is to compare the concern of Czech citizens and foreign nationals in this criminal activity and to find out how the drug criminality beating reflects itself on the price of drugs.

In the first chapter of this paper, information concerning selected ethnic groups engaged in illegal drug sale in the Czech Republic are stated. The major part is dedicated to persons of Vietnamese and Romany nationality. This chapter draws upon specialized publications; it also contains paraphrases on particular publications. At the close of the chapter, specific characteristics of illegal drug sale according to particular types of drugs are described.

The research includes tables comparing drug delinquency in perpetrators of Czech nationality and foreign nationals. National minority distribution, number of criminal acts concerning drugs in both groups of perpetrators, and concern of ethnic groups and foreign nationals in organized criminal activity are mentioned as well.

Results of the research are stated at the close of the bachelor paper. They are in compliance with set hypotheses and met the aim of this paper because it has been proven in what way foreign nationals and national minorities living in the Czech Republic are engaged in drug criminality.

Prohlášení

Prohlašuji, že bakalářskou práci na téma Vliv migrace na drogovou scénu v České republice jsem vypracoval samostatně a použil jen pramenů, které cituji a uvádím v seznamu literatury. Souhlasím s použitím práce k vědeckým účelům.

V Českých Budějovicích.....

Podpis autora

Obsah

Seznam použitých zkratk a symbolů

Úvod

1. Současný stav.....	5
1.1 Charakteristika organizovaného zločinu.....	5
1.1.1 Specifické kriminogenní faktory v ČR po roce 1989 a jejich vliv na vývoj organizované trestné činnosti cizinců v oblasti drog.....	7
1.1.2 Současný stav organizovaného zločinu v ČR	10
1.2 Drogová trestná činnost asijských uskupení v ČR po roce 1989 se zaměřením na vietnamskou komunitu	12
1.2.1 Etablování vietnamské komunity v ČR	12
1.2.2 Vietnam a drogy	14
1.2.3 Postupná profilace vietnamské menšiny v oblasti Organizované drogové kriminality	15
1.2.4 Specifické způsoby páchaní drogové kriminality Vietnamci	18
1.3. Podíl romské menšiny na drogové scéně v ČR po roce 1989	19
1.3.1 Historie a etablování Romů na území ČR	19
1.3.2 Specifické způsoby páchaní drogové kriminality příslušníky romského etnika	20
1.3.3 Možnosti Policie České republiky odhalovat drogovou Kriminalitu páchanou romskými pachateli	21
1.4 Balkánská cesta	23
1.4.1 Dovoz heroinu a dalších drog do ČR Balkánskou cestou	23
1.5 Další zločinecké skupiny zabývající se obchodem s OPL	25
1.5.1 Arabské zločinecké struktury	25
1.5.2 Západoafrické zločinecké struktury.....	25
1.6 Obecná charakteristika v oblasti drog podle jednotlivých druhů	26
1.6.1 Obchod s kokainem	26
1.6.2 Obchod s canabisem	26
1.6.3 Obchod s metamfetaminem a efedrinem	27
1.6.4 Obchod se syntetickými drogami a prekurzory	29
1.6.5 Prekurzory a léčiva	30
2. Cíl a hypotézy	32

2.1 Cíl.....	32
2.2 Hypotézy	33
3. Metodika	34
3.1 Popis metodiky	34
4. Výsledky	35
5. Diskuze	42
6. Závěr	45
7. Seznam použité literatury	46
8. Klíčová slova	48
9. Přílohy	49

Seznam použitých zkratk a symbolů

OPLomamné a psychotropní látky

NPC.....Národní protidrogová centrála

XTC.....extáze

PČRPolicie České republiky

tbl.tableta

Ú V O D

V současné době jsem příslušníkem Národní protidrogové centrály /dále jen „NPC“, která je útvarem Policie České republiky /dále jen „PČR“/ s celorepublikovou působností. Mezi hlavní úkoly NPC patří odhalování, dokumentování a objasňování zejména organizované drogové trestné činnosti. V průběhu výkonu služby na NPC jsem měl možnost podílet se jednak na odhalování drogové trestné činnosti páchané asijskými skupinami a také spolupracovat na dokumentování specifické trestné činnosti romské menšiny a občanů z bývalé Jugoslávie. Proto jsem uvítal možnost zpracování tématu zabývajícího se problematikou podílu těchto uvedených skupin na páchání drogové trestné činnosti v ČR a také zapojením dalších etnických menšin do distribuce a dovozu drog.

Hlavním motivem pro volbu tohoto tématu byla snaha alespoň částečně zpracovat z praktického a bezprostředního pohledu poměrně složitou a víceméně nezpracovanou oblast současné drogové scény, týkající se vybraných etnik, konkrétně vietnamského, romského a kosovoalbánského. Rád bych se zaměřil na postupnou profilaci těchto skupin v oblasti organizované drogové kriminality v ČR od roku 1989 a vymezením specifík těchto skupin upozornil jednak na současný stav v této oblasti dále na možný vývoj a v poslední řadě na problémy se kterými se policisté v současné době musejí denně potýkat, chtějí-li chránit občany ČR před drogovou kriminalitou páchanou těmito skupinami. Také bych uvedl způsoby nelegálního dovozu drog do České republiky a podíl občanů ČR na této trestné činnosti. Většina informací, které se týkají specifických způsobů páchání trestné činnosti a aktuálního stavu kriminality vybraných etnických skupin bude v bakalářské práci vycházet z „terénních“ informací NPC, Bulletinu NPC, výročních zpráv NPC a dále z prací PhDr. Nožiny, který se jako jediný v ČR pokud vím nějak podrobněji zabýval asijskými skupinami a zločinem v ČR. V kontextu k Evropě budu vycházet z evropských pramenů, případně z informací získaných v rámci spolupráce se zahraničními kolegy.

1. SOUŠASNÝ STAV - VYMEZENÍ DROGOVÉ PROBLEMATIKY V RÁMCI ORGANIZOVANÉHO ZLOČINU V ČR PO ROCE 1989

1.1 Charakteristika organizovaného zločinu

Pojem organizovaný zločin není z právního ani kriminologického hlediska určen oficiální výstižnou definicí, i když samotné pojetí organizované kriminality je nutno vymezit co nejpřesněji, s ohledem na určení hranic, popis vztahů s ostatními oblastmi kriminality a stanovení stupňů rozvinutosti. Definice organizované kriminality publikovali i naši renomovaní odborníci (Musil, Budka aj.) a Němec charakterizuje organizovanou kriminalitu jako plánovité a snahou po zisku nebo moci motivované spáchání zvláště závažného trestného činu, nebo páchání po delší, nebo neurčitou dobu trestných činů, které ve svém souhrnu jsou zvláště závažnými, pokud se tohoto nebo těchto trestných činů účastní více než dvě osoby, které mají mezi sebou rozděleny úkoly, jednají konspirativně, používají struktur podobajících se živnosti nebo obchodu, používají násilí nebo jiných prostředků vhodných k zastrašení anebo ovlivňují alespoň jednu z těchto sfér: hospodářství, politiku, hromadné sdělovací prostředky, státní či veřejnou správu, justici, policii (2). Při vymezení organizované kriminality vycházíme z jejich základních kvalitativních znaků a funkcí. Mezi tyto znaky patří:

- profesionalizace (organizace veškeré činnosti, její vysoká úroveň, špičkové vybavení a získávání informací)
- bohatství
- mezinárodní spojení a působení
- pronikání do oficiálních společenských kultur (investování, korupce, kontrola pozic)

Mezi základní funkce organizované kriminality řadíme:

- dosahování maximálních zisků
- zabezpečení maximální bezpečnosti podnikání (konspirace, pomoc členům skupiny stíhaným, vězněným, na útěku apod.) (7).

Organizovaná kriminalita se dále vyznačuje vysokou kvalitou plánování a přípravy trestných činů, velkými investicemi, profesionálním provedením, zapojením

odborníků a špičkové techniky, dělbou práce, eliminací nebezpečí dekonspirace, monopolizací (snahou o ovládnutí celých „odvětví“), manipulací veřejnosti prostřednictvím účelových tiskových zpráv a konečně i různými druhy legalizace nabytého zisku. Zahraniční skupiny pachatelů se zpravidla zaměřují na ty oblasti trestných činů, kde mohou vyvíjet svoji činnost nezávisle na daných rámcových podmínkách (překupníci, mezisklady apod.), neboť zpočátku jim chybí potřebné kontakty jak v zločineckém podsvětí, tak i v oficiálních státních či hospodářských strukturách. Po této fázi, která se většinou vyznačuje prostým získáváním finančních prostředků (loupeže, vydírání krajanů), si vybudují zázemí a jejich činnost se rozšiřuje na další formy organizované kriminality.

Organizovaný zločin je jedním z průvodních fenoménů moderní společnosti a projevuje se v mnoha podobách jednotlivých kriminálních skutků, od nichž se však svoji podstatou kvalitativně liší. Klasické kriminální činy (vraždy, loupeže, vydírání, pašování, podplácení, nelegální finanční transakce apod.) jsou pouze formami a prostředky organizované činnosti, jejíž hlavní podstatou a smyslem je záměrné, cílevědomé, dlouhodobé a systematické dosahování maximálního zisku bez ohledu na použité prostředky. Sféry aktivit jsou voleny podle možnosti přinášet maximální zisk, kde tedy tato možnost existuje, objevuje se i organizovaný zločin (6).

Jádrem organizované trestné činnosti je získání zboží a jeho uplatnění na trhu, resp. realizace určité služby či finanční operace, maximalizace zisku a v konečné fázi jeho legalizace. Vlastní trestná činnost je až druhotná, nicméně vysoce organizované, akceschopné a špičkově vybavené skupiny organizovaného zločinu představují společensky velmi závažný jev, který se kromě působení obrovských škod soustavně pokouší zabezpečit nerušené provádění svých aktivit pronikáním do státní správy, orgánů činných v trestním řízení i dalších společenských, politických a ekonomických institucí formou korupce, kompromitace, ale i vydírání. Rozkládáním těchto institucí pak dochází k narušení základních struktur státu a tudíž i k ohrožení jeho podstaty. Výrazným rysem současného organizovaného zločinu je jeho internacionalizace. Teritoria působení zločineckých seskupení často přesahují i hranice kontinentů, což je typické právě pro nelegální obchod s drogami.

Již v dávných dobách se tajné organizace vyznačovaly klasickými znaky současného organizovaného zločinu, tj. hierarchickou strukturou, konspirací, přísnou disciplínou a krutou mstou za zradu (6). Organizovaný zločin ve svém současném pojetí se pak konstitoval v době přibližně před 100 lety v Itálii, USA, Japonsku a Číně a další vlny jeho rozvoje přinesly 60. léta 20. století, kdy vznikaly struktury organizovaného zločinu v Mexiku, Kolumbii a západní Evropě. V 70. letech 20. století došlo k rozvoji organizovaného zločinu na území bývalého Svazu sovětských socialistických republik (SSSR) a v 90. letech pronikl organizovaný zločin na území bývalého Československa a dalších bývalých postkomunistických zemí (2) .

1.1.1 Specifické kriminogenní faktory v ČR po roce 1989 a jejich vliv na vývoj organizované trestné činnosti cizinců v oblasti drog

V období před listopadem 1989 bylo tehdejší Československo, stejně jako ostatní státy tzv. sovětského bloku, prakticky izolováno vůči Západu. Uzavřené hranice, vízová povinnost, nekonvertibilní měna a řada byrokratických opatření způsobily, že naše země ležela mimo sféru zájmu drogových mafií. I když drogy přes naše území putovaly, jednalo se převážně o tranzitní zásilky, které nebývaly, v důsledku orientace československých celních orgánů na jiné komodity a neexistenci spolupráce s celními správami západních zemí, odhalovány a informace o pohybu drog nebyly vůbec k dispozici. Jediným částečně účinným opatřením státních orgánů bylo postupné zavádění služebních psů specializovaných na vyhledávání drog, další metody boje proti obchodování s drogami nebyly uplatňovány, což se negativně projevilo po listopadu 1989 (6). V 70. a 80. letech 20. století docházelo ke sporadickým záchytům tranzitně přepravovaných drog, nejprve canabinoidů, posléze však častěji i heroinu a dalších klasických drog, ve skrytých schránkách v dopravních prostředcích, zavazadlech a na těle osob, později i v tělních dutinách.

Po roce 1989 došlo z důvodu postupující demokratizace v ČSFR i sousedních postkomunistických zemích k otevření státních hranic pro legální transport. Zvýšila se jejich propustnost pro ilegální přechody, došlo ke zjednodušení vyřizování formalit k

legálnímu pobytu cizinců a v souvislosti s regionálními konflikty na Balkáně, státech bývalého SSSR i dalších oblastech se výrazně zvýšil i příliv nelegálních migrantů.

Česká republika se postupně stala křižovatkou mezinárodního obchodu s drogami, což bylo způsobeno zejména její strategickou polohou v centru Evropy, t.j. na hlavních tradičních i nově vznikajících trasách evropského tranzitu drog, zejména severní tzv. Balkánské cesty(6), kokainové Jihoamerické cesty i východní heroinové cesty ze států bývalého SSSR. Přes Českou republiku vedla i část tranzitních tras pro mezinárodní automobilovou dopravu ze zemí východní Evropy a Balkánu do zemí Evropské unie.

Dalšími faktory, umožňujícími růst organizovaného zločinu v České republice, byla prohlubující se krize tržního hospodářství a související přechod některých spedičů z přepravy komerčních komodit na nelegální zboží, vzrůst zahraničního obchodu spojený s poklesem možností důsledné kontroly přepravovaného zboží na státních hranicích, nedokonalá legislativní úprava cizineckého režimu, obchodních záležitostí, finančních transakcí a konečně i nepřipravenost státní správy na drogový boom, jak z hlediska organizace a zkušeností výkonných a represivních složek, tak i počáteční nedokonalé mezinárodní spolupráce. Jako "pátá kolona" organizovaného zločinu se projevila i část legálně žijících cizinců, disponujících potřebným zázemím a kontakty, kteří se stali odrazovým můstkem pro přicházející jednotlivce a skupiny se zkušenostmi s nelegálním obchodem s drogami. Za stabilně uchycené zločinecké organizace na území České republiky lze v současné době považovat především skupiny pocházející ze států bývalého SSSR, z balkánských zemí (bývalé Jugoslávie a Bulharska), Itálie, z jihovýchodní Asie (čínské a vietnamské) a ze zemí severní a západní Afriky (2).

Po roce 1989 v České republice začalo v krátké době působit mnoho kriminogenních faktorů, které významně ovlivnily vývoj organizované drogové kriminality páchané nejen cizinci. Kriminogenních faktorů je celá řada a dají se rozdělit do několika skupin. Toto rozdělení s vysvětlením by bylo pro tuto práci neefektivně rozsáhlé a proto uvádím pouze výběr těch nejpodstatnějších.

Jednalo se zejména o následující kriminogenní faktory:

- geografické postavení ČR
- prohlubující se tržní hospodářství
- vzrůstající životní úroveň v ČR
- nedostatečné požadavky na uznání legálního pobytu na území ČR
- existence cizinců bez tlaku na jejich návrat do vlasti po rozpadu RVHP
- jednoduchost založení krycích firem a s ohledem na zisky nízké náklady na provozování
- nízké riziko při praní "drogových" peněz
- nízké tresty ukládané v ČR za drogové delikty
- ochota občanů ČR zapojit se do obchodu s omamnými a psychotropními látkami (dále jen OPL) za nízké odměny
- vysoká pravděpodobnost uchránění majetku získaného z drogových obchodů před propadnutím daná opožděným přijetím opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti (až v druhé polovině 90. let 20. století)
- nepružnost zákonodárců v oblasti přijímání účinných zákonů zejména v oblasti trestního a obchodního práva

Nezanedbatelný podíl na vývoji organizovaného obchodu s drogami měly také resorty ministerstva vnitra a spravedlnosti. Velkou roli při prorůstání zločinu do struktur státu sehrál nedostatek financí, technického vybavení, odborných znalostí výkonných orgánů, špatná personální politika a s ní související odchod odborníků, a to i do řad zločineckých organizací, nedostatečné finanční ohodnocení a morální úroveň otevírající prostor pro korupci, likvidace agenturních sítí, nedostatečná vnitřní kontrola, počáteční nepřipravenost pro boj s organizovaným zločinem, omezování pravomocí apod (4).

Po roce 1989 se tedy v ČR v krátké době vytvořilo takové společenské a právní prostředí, které umožnilo nejen českým občanům, ale v drogové oblasti zejména cizincům vytvořit organizované struktury orientované na drogovou trestnou činnost a

velmi rychle se vyprofilovat ve fungující zločinecké organizace. I přes mezinárodní charakter činnosti, tyto organizace vznikají v jediných konkrétních zemích (často i v jediném regionu) na společném etnickém základě. Nejvýraznějším kritériem při vzniku zločineckých organizací s mezinárodní působností je tedy etnický původ osob. Následně pak dochází k jejich geografické expanzi a spolupráci s jinými etniky. Ale i v případě smíšených organizací nebo skupin základní struktura zůstává v rukou osob se stejným etnickým původem. Můžeme spíše hovořit o využívání příp. zneužívání osob z jiných etnik nebo národností. Jedná se zejména o „špinavou“ nebo rizikovou práci na kterou lze „najmout“ někoho z jiného etnika s cílem snížení vlastního rizika. Od roku 1993 může být příkladem známé typické napojení Arabů na kosovoalbánské organizace v oblasti heroinu, nebo v současné době snaha ukrajinských organizací proniknout do českého zločinu a podmanit si české výrobce metamfetaminu.

1.1.2 Současný stav organizovaného zločinu v ČR

Organizovaný zločin představuje univerzální bezpečnostní riziko. Aktivita organizovaného zločinu se projevují jako zvlášť komplexní forma páchaní trestné činnosti s přesahem do dalších oblastí závažné kriminality i do mnoha oblastí společenského života (17).

Členové organizovaných zločineckých skupin používají k dosažení svých cílů jakýchkoli prostředků, často velmi brutálních. Monitorované zločinecké organizace v ČR jsou v přímých vazbách na zahraničí a jejich činnost na našem území se tedy odvíjí od trendů mezinárodního organizovaného zločinu. Jsou založeny převážně na národnostní či etnické příslušnosti, každá organizace má jinou podobu pokud jde o početní složení, o hierarchické rozvrstvení, sféry zájmů (čas od času je mění) i způsoby páchaní trestné činnosti, o jejich spolupráci s českými občany.

Vzhledem ke vstupu ČR do EU pokračuje rostoucí zájem zločineckých organizací o pronikání do západní Evropy prostřednictvím ČR. V současnosti je zřejmé, že organizovaný zločin jako jev se stává stále více nadnárodním a nelze tedy podcenit rozšíření Evropské unie z 15 na 25 členských zemí. Pachatelé se mohou přesunovat

mezi dvaceti pěti, místo patnácti členskými státy a to nehledě na mnohá opatření, která se provádějí s cílem prevence zneužití základní svobody pohybu uvnitř Evropské unie. Přístup států EU proti organizovanému zločinu musí být proto systémový, kontinuální, nekompromisní a zásadní součástí musí být boj s korupcí a finanční kriminalitou. Zejména pak opatření k odčerpání výnosů z trestné činnosti mohou výrazně pomoci, neboť mnohdy hrozba ztráty zisků z trestné činnosti může být účinnější než hrozba ztráty svobody (7). Oblasti trestné činnosti se pohybují od obchodu s drogami k nelegálnímu přistěhovalectví, obchodu s lidmi, finanční kriminalitě, pašování různého zboží a majetkové kriminalitě. Toto představuje pro organizované zločinecké skupiny, které hledají nové kriminální trhy nárůst možností a současně poskytuje nová území pro organizování trestné činnosti.

Dnes se pochybuje o tradičním vnímání hierarchicky strukturovaných organizovaných zločineckých skupin. Vývoj naznačuje, že větší procento mocných organizovaných zločineckých skupin má mnohem spíše „buňkovitou“ strukturu s méně jasnými organizačními schémata. Tyto struktury, jak se zdá, mají omezený počet klíčových členů, kteří vytvářejí více stálých spojení se členy ostatních buněk. Tento typ struktury organizované zločinecké skupiny přináší podstatné teoretické, zákonné a praktické potíže pro orgány vymáhající právo, protože je těžší vymezit skutečnou organizovanou zločineckou skupinu, k níž buňky náležejí. To také omezuje účinnost úsilí orgánů vymáhajících právo, při zaměření se na jednotlivé buňky, protože se zdají být lehce nahraditelnými. Nicméně navzdory objevování se těchto „buňkovitých“ organizovaných zločineckých skupin by se mělo zdůraznit, že mocné hierarchické skupiny i nadále zaujímají v organizovaném zločinu v rámci Evropské unie klíčové postavení (6).

Organizované zločinecké skupiny jsou stále více pružnější a mají sklon k zapojení do řady kriminálních činností podle dostupných možností a rovnováhy mezi vysokým ziskem a nízkým rizikem. Lze pozorovat, jak se stále více organizovaných zločineckých skupin zapojuje do více než jednoho typu zločinu.

Dalším současným jevem je rostoucí mobilita osob a pokračující urbanizace, což vede k vyšší úrovni anonymity ve společnosti a tento stav napomáhá i zločinu.

Technologický rozvoj, k němuž došlo během posledního desetiletí, je stěžejní a v posledních letech ho cítíme i v ČR. Změnily se způsoby, kterými lidé komunikují, což silně ovlivnilo mimo jiné i finanční operace. Organizované zločinecké skupiny jsou zřetelně mezi hlavními subjekty, které mají z technologického pokroku prospěch. Pokrok v telekomunikacích, dopravě a ve virtuálním světě poskytuje velké možnosti a ohromnou arénu, ve které mohou organizované zločinecké skupiny operovat. Velice rozšířené využívání mobilních telefonů, a obzvláště telefonů se SIM kartou, je zásadním rysem organizovaných zločineckých skupin dneška v ČR. Mnohé organizované zločinecké skupiny využívají pirátské nebo zakódované telefony a ukradené telefonní karty, které jsou běžně vyměňovány.

Obchod s drogami zůstává jedním z nejlukrativnějších obchodů pro organizované zločinecké skupiny v Evropské unii a ve velké míře mu napomáhají mezinárodní síťové struktury, které si organizované zločinecké skupiny vyvinuly. U organizovaných zločineckých skupin existuje trend k multidrogovému obchodu (18).

1.2. DROGOVÁ TRESTNÁ ČINNOST ASIJSKÝCH USKUPENÍ V ČR PO ROCE 1989 SE ZAMĚŘENÍM NA VIETNAMSKOU KOMUNITU

1.2.1 Etablování vietnamské komunity v ČR

V posledním čtvrt století se neustále zvyšuje počet Vietnamců v zemích Evropy. Francie, kde existuje nejstarší vietnamská diaspora v Evropě, udává 300.000 legálních a ilegálních vietnamských residentů, německé statistiky hovoří o 140.000 Vietnamců. Přibližně 80.000 vietnamských imigrantů žije v současné době v Rusku, 50.000 - 60.000 v České republice (4). Převážná většina příchozích hledá zejména v západní Evropě příležitost, jak zlepšit svůj život a zajistit budoucnost pro své děti. Bohužel, zároveň s nimi začaly přicházet i nové formy zločinu.

Na rozdíl od Číňanů, kterých v ČR do roku 1989 kromě pracovníků ambasády

žilo několik desítek, Vietnamská komunita je jednou z nejstarších menšin v dnešní České republice. Její oficiální počet (23.000 osob) jí v současné době řadí na třetí místo v pořadí za Ukrajince a za Slováky. Je však dost dobře možné, berou-li se v potaz neoficiální odhady (70.000 – 90.000), že se jedná o početně největší menšinu v ČR (12).

První Vietnamci se do tehdejšího Československa dostali již v období francouzské války ve Vietnamu roku 1946. Byli to studenti, kteří úspěšně absolvovali české vysoké školy. ČSR a pozdější ČSSR byla tzv. "bratrským státem" Vietnamu v období totalitního režimu. V roce 1956 pak bylo prostřednictvím Ministerstva školství ČSR přijato 100 vietnamských dětí ve věku 6-12 let, aby se vyhnuly válce. Děti byly umístěny v dětském domově.

V roce 1966 se začala rozvíjet spolupráce na základě mezivládních dohod o vzájemném zaměstnávání, což se projevilo v přílivu učňů a dělníků do ČSSR, kteří pracovali zejména na stavbách a výrobních linkách v těžkém průmyslu. V roce 1967 tvořilo tuto vysokoškolsky nekvalifikovanou vietnamskou pracovní sílu v ČSSR již více než 2.000 osob, v období sametové revoluce o 22 let později až 29.000.

Je třeba si uvědomit, že socialistické Československo bylo během války v Indočíně jedním z významných dodavatelů zbraní a vojenského materiálu armádě severního Vietnamu a později Vietkongu, jihovietnamskému hnutí odporu (plastickou trhavinu Semtex, užívanou teroristy po celém světě, vyvinul v roce 1964 podnik Synthesia Semtín na vietnamskou objednávku – byla analogická americké plastické trhavině C4) (4). To vytvořilo značný vietnamský dluh vůči Československu a vietnamská vláda ve snaze splatit válečné dluhy a vyrovnat nepříznivou vzájemnou obchodní bilanci, začala vyvážet do Československa i pracovní sílu.

Minulý cizinecký zákon č. 123 z roku 1992 umožňoval cizincům žádat o udělení povolení k pobytu na území ČR. Existovala tak možnost legalizovat pobyt i po nelegálním přechodu "zelené hranice". Podstatné pro Vietnamce bylo "dostat se nějakým způsobem do ČR". Z toho plynulo např. časté zneužívání turistických víz k pozdější žádosti o dlouhodobý pobyt i zneužívání služebních pasů, na které do roku 2000 platila bezvízová dohoda. ZÚ Hanoj dodnes udílí turistická víza výhradně po důkladné kontrole žadatele a rozhodně ne v masovém měřítku, vzhledem k tomu, že i

bez legálního pobytu není nijak obtížné se ve vietnamské komunitě ztratit a časem kupř. získat padělané dokumenty. Nový Zákon o pobytu cizinců a zavedení vízové povinnosti i pro držitele služebních pasů však podstatným způsobem umožnilo situaci kontrolovat. Nutnost opustit území ČR pro podání těchto žádostí zásadně ztížilo legalizaci pobytu těch, kdo přicestovali nelegálně (12).

1.2.2 Vietnam a drogy

Zhruba 1.000 ha půdy ve Vietnamu je využíváno pro pěstování opiového máku. Neoficiální odhady jsou řádově mnohem vyšší. Množství opia určeného pro export není známo. Vzhledem k rozloze osetých ploch je možné předpokládat, že Vietnam se v objemu produkce ocitá, anebo v nejbližší době ocitne, na třetím místě za Barmou a Laosem. Roste především úloha VSR jako tranzitního území. Oficiální hanojský deník Nhan Dan 29. dubna 1993 napsal, že vedle opia produkovaného na severozápadě země jsou sem “tuny drog podloudně dopravovány z Laosu”, což vyvolává “velice vážnou situaci”. Dodávky směřují zejména do přístav Danang a letiště Tan Son Nhut v Ho Či Minově městě (3). V několika posledních letech vláda VSR provádí významné změny v hospodářském systému země. Tyto změny mají významný vliv na domácí produkci narkotik, nárůst toxikomanie a nezákonný obchod s drogami. Ve svém důsledku vyúsťují ve zvýšeném pohybu lidí a zboží uvnitř země i mimo ni. Vzhledem k územní blízkosti s hlavními producentskými oblastmi “Zlatého trojúhelníku” a ke geografické i kulturní podobnosti místních podmínek se zeměmi celého subregionu, se Vietnam stává cílem obchodníků s narkotiky jako zdroj drog, tranzitní země i odbytíště. Přes veškeré snahy vlády počet případů pašování drog ve Vietnamu roste. Objevuje se rostoucí množství tvrdých drog i gangů vytvářející mafiánská uskupení s velkým vlivem ve státní správě.

1.2.3 Postupná profilace vietnamské menšiny v oblasti organizované drogové kriminality v ČR

Po roce 1989 s pádem "železné opony" asijský organizovaný zločin začíná mapovat situaci v ČR a současně vytváří podmínky pro své pevné a trvalé usídlení v České republice. Představitelé Vietnamské komunity měli v tomto směru, na rozdíl např. od Číňanů, značnou výhodu v počtu osob, které byly na našem území ještě před rokem 1989. Vietnamci, kteří pobývali na území ČR do roku 1989 najednou začali ve velké míře využívat v rámci svobodného podnikání zejména své dopravní kanály z Asie a výrazně aktivizovali svou činnost zejména v oblasti textilního průmyslu. Lze to obecně demonstrovat na příkladu nárůstu počtu asijských obchodních organizací na území ČR. V roce 1991 jich bylo evidováno cca 40, v roce 1994 již více než 1.000 na celém území ČR. Mnohdy jde o účelové firmy, které měly a mají sloužit k etablování Asiatů na území České republiky (4).

Zcela přirozeně se v krátké době na „legální“ obchodní aktivity začala nabalovat kriminalita. V rámci vietnamských komunit v ČR se zpočátku 90. let 20. století jednalo zejména o kriminalitu spojenou s daňovými úniky a pašováním zboží. Průběžným vyhodnocováním informací bylo možno sledovat, jak na území ČR postupně narůstá počet Vietnamců, kteří se profilují i v dalších aktivitách týkajících se zejména hazardních her, padělání úředních dokladů, lichvářství, vymáhání nesplacených dluhů, ilegální migrace osob, prostituce a samozřejmě v neposlední řadě i obchodu s drogami.

Systematické shromažďování informací k aktivitám osob původem z Asie v oblasti obchodu a distribuce drog v ČR bylo NPC zahájeno v roce 1995, po získání informace ze zahraničí o možném pašování heroínu osobami ze Singapuru. Jednalo se o jeden z prvních konkrétních poznatků, který se týkal osob původem z Asie a jejich zapojení do nelegálního obchodu s OPL. Informace získané do této doby svědčily o účasti Asiatů na trestné činnosti jiného charakteru (převaděčství, obchod se zbraněmi, finanční podvody, vraždy, únosy, vydírání, hazardní hry a "praní špinavých peněz").

Vyhodnocením poznatků a informací týkajících se drogové problematiky bylo zřejmé, že od samého počátku je třeba rozlišovat zločinecké aktivity odlišně a posuzovat působení osob a skupin s ohledem na jejich původ, kdy v současné platí pro ČR aktuální rozdělení:

- a) Čína,
- b) Vietnam,
- c) další asijské země.

V oblasti obchodu s drogami můžeme konstatovat, že v roce 1995 bylo ve vztahu k ČR k dispozici minimum konkrétních informací a poznatků o zapojení Vietnamců do této trestné činnosti (16) .

V roce 1996 se situace začala měnit i když se v případě Vietnamců jednalo ve valné většině o konzumenty OPL (15). Nadále nebyly k dispozici konkrétní poznatky k organizovanému obchodu s drogami ze strany Vietnamců. Terénní informace sice potvrzovaly užívání drog v komunitě Vietnamců, ale vzhledem k její uzavřenosti, bylo velmi složité získat konkrétní poznatky. V dalším období obecně známá skutečnost, že obchod s drogami nemá hranice začala ovlivňovat i vietnamskou komunitu. Vietnamci se v oblasti obchodu s drogami zvolna otevírali spolupráci s dalšími osobami mimo jejich komunitu. To potvrdila i první významnější akce NPC ze začátku roku 2000 s krycím názvem MAU. Při této akci která probíhala v několika fázích zejména v regionu severních Čech bylo postupně z trestné činnosti v oblasti drog obviněno 14 osob vietnamské a 10 občanů české národnosti zapojených do distribuce drog. V rámci domovních prohlídek byly zadrženy drogy, prostředky pro jejich zpracování, padělané osobní doklady a pašované zboží - cigarety.

Zcela jinak pak vypadala situace v roce 2001, kdy v uplynulém období bylo možno pozorovat vzestup Vietnamců v hierarchii skupin obchodníků s OPL směrem “k vyšším postům”, kdy např. distribuční řetězec “kosovští Albánci - Romové - Vietnamci” je nahrazen přímým propojením mezi albánskými dodavateli OPL a vietnamskými distributory, kteří tímto přebírají roli organizátorů distribuce OPL (a to i ve větším množství) do vlastních rukou. Část dovozu OPL je plně v rukou vietnamských organizátorů počínaje dovozem do ČR a konče jejich distribucí. K této

trestné činnosti velmi často používají své vlastní firmy, jejichž legálním působením kryjí nelegální aktivity - mezinárodní obchod s OPL (15).

Vietnamské skupiny se v ČR pomalu vyvíjely v organizované skupiny a začínají být ve stále větší míře zapojeny do páchání organizované trestné činnosti v oblasti drog. Na organizovanost jednotlivých skupin můžeme usuzovat podle prokazatelných prvků :

1. Spolupráce více než dvou osob.
2. Podezření ze spáchání závažné trestné činnosti.
3. Činnost zaměřená na honbu za ziskem.
4. V organizaci má každý své konkrétní a specifické úkoly.
5. Činnost je dlouhodobá.
6. Uvnitř organizace panuje určitá forma kázně a kontroly.
7. Páchání trestné činnosti na mezinárodní úrovni.
8. Používání násilí a jiných nátlakových prostředků.
9. Využívání stávajících hospodářských a obchodních struktur ve svůj prospěch.
10. Napojení organizace na procesy praní peněz.
11. Ovlivňování politiky , médií, veřejné zprávy, soudních orgánů nebo ekonomiky

Jsou-li pozitivně identifikovány první tři znaky a alespoň tři další z uvedeného soupisu jedná se o organizovaný zločin.(19)

Objevují se signály, že asijská zločinecká společenství budují v ČR velmi silné opěrné body a jejich cílem je proniknout do nejvyšších sfér ekonomiky a do státní správy. Získávají na svoji stranu právníky, úředníky státní správy a pracovníky z oblasti bankovníctví s cílem najít nedostatky v legislativě a těchto plně využít ve svůj prospěch.

Vietnamské organizované zločinecké skupiny se stávají novými subjekty na poli kriminality a zdá se, že jsou v postavení těch, kteří odmítají tureckou nadvládu na

heroinovém trhu v Německu a v České republice. Jsou také zapojení do nelegálního přistěhovalectví a do pašování zboží (18).

1.2.4 Specifické způsoby páchaní drogové kriminality Vietnamci

V současné době se vietnamské zločinecké struktury působící na našem území orientují na řadu oblastí nelegálního obchodu, ze kterých jim může plynout zisk.

V druhé polovině devadesátých let minulého století byli Vietnamci působící v ČR takřka výhradně orientováni na obchod s heroinem a pohybovali se v rámci své profílace v této oblasti v nejnižších strukturách „dealingu“, kdy byl běžný řetězec propojení: občané z býv. SFRJ, zejména kosovští Albánci - Romové – Vietnamci a zaměřovali své aktivity v této oblasti směrem dovnitř svých komunit. V současné době se „vypracovali“ a v některých případech se stali již samotnými organizátory a napojují se v případě heroinu přímo na kosovoalbánské struktury v ČR a „expandují“ směrem k občanům ČR, což v mnoha případech vzhledem k jejich historickým kořenům v ČR není problém. Tímto se stávají jedním z článků tzv. Balkánské cesty (15).

Poměrně značné finanční prostředky investují Vietnamci do budování vlastních nočních „klubů“, do kterých se prakticky běžný český občan vůbec nedostane. Ve větších městech vznikají v rodinných domech a prakticky nejsou jako oficiální kluby deklarovány. V těchto „klubech“ je většinou v provozu restaurace a oblíbená vietnamská zábava karaoke. Některé kluby také plní úlohu nevěstinců, s vietnamskými a českými ženami.

Část zisků je legalizována jako výdělek ze stánkového prodeje, neboť valná většina plateb se provádí v hotovosti, za předem sjednané ceny s předem určenými lidmi. Vzhledem k podvodnému deklarování zboží a nepřehlednosti obchodních aktivit je tento způsob velmi účinný.

Vietnamci využívají institut vlastních „bankéřů“, kteří působí v různých zemích světa, a pověřené osobě stačí písemná kvitance od „bankéře“, kterému složil hotovost v jedné zemi, aby si mohl u jiného „bankéře“ v jiné zemi hotovost vyzvednout, čímž

odpadá pohyb peněz na bankovních účtech a tedy i riziko zájmu orgánů státní správy o pochybné finanční transakce mnohdy nemalých hodnot. Tento systém se nazývá hawala a rabat bankéřů se pohybuje okolo 5 % (4).

1.3. PODÍL ROMSKÉ MENŠINY NA DROGOVÉ SCÉNĚ V ČR PO ROCE 1989

1.3.1 Historie a etablování Romů na území ČR

Znalosti historických osudů rómského etnika jsou dones značně neúplné a někdy i nejasné, naplněné hypotézami a odlišnými verzemi výkladu. Odchod Romů z Indie probíhal v migračních vlnách vzdálených od sebe několik staletí, patrně v rozmezí 3.-10. století našeho letopočtu. Cesty Romů z Indického subkontinentu směřovaly stále na západ a dnes žijí Romové téměř na celém světě. Přítomnost Romů v Českých zemích předpokládáme již ve 14. století, ale teprve 15. století nám poskytuje jednoznačné informace o jejich průchodu našimi zeměmi. Prvotní přijetí Romů v Evropě bylo ze strany církevních i světských feudálů ovlivněno jistým pochopením a tolerancí. Jistě k tomu přispěly i pověsti, v nichž Romové vystupují jako kající poutníci – tedy křesťané, kteří usilují o nápravu. Obdarování kajícího se poutníka skýtalo totiž jisté výhody i pro samotné dárce: případné spasení obdarovaného mohlo přinést požehnání i dárce almužny. Chápající a blahosklonný pohled evropského obyvatelstva na „kající hříšníky“ se již od počátku 15. století začínal postupně měnit. Romové vstupující na evropský kontinent deklarovali příslušnost k vládnoucí víře, kterou si ovšem de facto přizpůsobovali podle svých představ a potřeb. Nikoli nepodstatnou příčinou ochladnutí místního obyvatelstva ve vztahu k Romům bylo doplňování prostředků k obživě častým parazitizmem. Bez držby půdy nebylo možno zajistit obživu početným skupinám, občasné almužny nic neřešily a provozování většiny řemesel bylo odměňováno pouze v naturáliích. Tak se Romové příležitostně dopouštěli polního i lesního pychu a krádeží drobných hospodářských zvířat, především drůbeže. Při výčtu faktorů budících nedůvěru musím připomenout i nápadně odlišný vzhled, neznámé, a tedy podezřelé

zvyklosti i zcela cizí mentalitu poutníků ze světa orientu. Na obou stranách tyto faktory vytvářely komunikační bariéry, jež postupně přerůstaly v trvalé nepochopení, opovržení a posléze i otevřenou averzi (5).

1.3.2 Specifické způsoby páchaní drogové kriminality příslušníky romského etnika

Základním článkem organizovaných romských uskupení je „rodina“, kterou je nutno chápat v širším smyslu, tj. nikoli jen jako základní článek lidské pospolitosti, ale okruh části blízkých a vzdálenějších příbuzných a dalších osob z řad etnika, spojených společným zájmem na uspokojování potřeb, zajištění příjmů, zisků, páchaní trestné činnosti, její zakrývání apod. Toto kritérium je rozhodující, v rámci rozdělení sfér zájmů mohou proti sobě nebo vedle sebe stát i pokrevní příbuzní se svými vlastními „rodinami“. Tyto někdy vzájemně si konkurující „rodiny“ tak tvoří víceméně uzavřené skupiny s dobrou organizací, určitou hierarchií řízení, vzájemným krytím jednotlivých členů a udržováním mlčenlivosti o trestné činnosti členů „rodiny“. I přes určitou etnickou soudržnost a vlastní zákony etnické menšiny však lze, především v posledních letech, pozorovat v obchodu s OPL určitou rivalitu mezi jednotlivými širšími rodinami především olašských Romů, vznik konkurence se všemi klasickými důsledky – vyřizováním účtů, likvidací aktivit např. udáním, přetahováním klientely apod.(5).

Opakovaně byly zachyceny informace, že k nelegálnímu transportu OPL, zejména přes státní hranice, jsou využívány skupiny žen s dětmi, kdy droga bývá připevňována na tělech cestujících osob.

V oblasti distribuce drog v nižších strukturách je kromě pouličního prodeje pro romské pachatele typický také tzv. bytový prodej. V těchto případech dochází uživatelé na známé adresy většinou v městské zástavbě, kde drogy nakupují přímo v bytech. Mezi další známé způsoby patří distribuce tzv. „z vozidla“, kdy pachatelé po „objednání“ drogy přijedou na smluvené místo a zájemci prodají drogu přímo z vozidla.

Současná drogová scéna v podání Romů je také charakterizovaná nízkou kvalitou distribuované drogy, zejména u heroinu se setkáváme s čistotou kolem 7 %. Můžeme

řící, že poslední dobou není nízká čistota typická jen pro romské pachatele, ale u Romů je to záležitost v podstatě trvalá, která se objevila záhy po jejich nastoupení na trh s heroinem.

Drogová trestná činnost úzce souvisí s dalšími kriminálními aktivitami, především násilnou, mravnostní a majetkovou trestnou činností. Z násilné trestné činnosti se jedná zejména o vydírání, loupeže v případě mravnostní trestné činnosti je to kuplířství a z majetkové zejména kapesní krádeže a ve větších městech výjimkou nejsou ani časté případy vloupání do vozidel (8).

Zcela typickým jevem při páčání drogové kriminality u romské menšiny je zapojování nezletilých, přestárých, nemocných či nesvéprávných osob do páčání trestné činnosti. Jde o časté a úmyslné přenášení vnějšího rizika při obchodu s drogami zejména v nejnižších strukturách obchodu s drogami na osoby, které jsou mnohdy trestně neodpovědné a pachatelé tak zakrývají vlastní trestnou činnost. Je třeba se zmínit že ze sociálního hlediska tento jev zcela likviduje možnost vytváření morálních a společenských hodnot u dětí. Ve svém důsledku dochází jen k výchově dalších osob, pro které bude páčání trestné činnosti zcela běžnou věcí a kriminalita se stane součástí jejich žebříčku hodnot a jen těžko půjde tento model změnit.

1.3.3 Možnosti PČR odhalovat drogovou kriminalitu páchanou romskými pachateli

Při řešení problematiky trestné činnosti páchané Romy na úseku drogové kriminality je nutné vycházet z určitých specifíků, které souvisí s touto menšinou a s těmito odlišnostmi počítat.

Obecně platí, že jedním z hlavních motivů páčání trestné činnosti je finanční zisk. Většina pachatelů trestné činnosti získané finanční prostředky „investují“ do nemovitostí, slibných obchodů. To platí i u Romů. V případě Romů je však jisté specifikum vyplývající z jejich způsobu života, kdy Romové málokdy plánují do budoucnosti a žijí tzv. přítomností. Mnohdy velké finanční zisky, které jim plynou z páčání trestné činnosti využívají „neefektivně“ a často je utrácejí za alkohol, drogy nebo při hazardních hrách.

Jedním z hlavních problémů při odhalování a dokumentování trestné činnosti Romů je odlišnost jejich jazyka a zvyků. Pachatelé jsou si dobře vědomi páchání úmyslné a mnohdy závažné trestné činnosti a hovoří mezi sebou samozřejmě „romštinou“(5).

Především olašští Romové se jako uzavřená skupina řídí vlastními pravidly, která vycházejí z tradic a jsou hluboce zakořeněná. Tato pravidla chování jsou přísně dodržována a v případě zjištění porušení vynucována vlastními romskými „soudy“. Zejména olašský dialekt romštiny se od běžného jazyka užívaného Romy značně odlišuje. Situaci také komplikuje fakt, že není užívána jeho psaná podoba, což znemožňuje v první fázi operativní činnost a v řízení před soudem oficiální překlad. Je nutné také činit opatření k prověření spolupracujících osob neboť při využití jejich překladů hrozí únik informací do prostředí. Olašský dialekt kromě olašských Romů ovládá částečně jen malé množství „romistů“, kteří však mají silné vazby do tohoto etnika a spolupráci s policií zásadně odmítají. Tato řeč, těžko srozumitelná pro neolašské Romy, naopak olašským Romům usnadňuje „mezinárodní“ komunikaci, neboť její základ, tzv. mezinárodní romština, je srozumitelný všem olašským Romům a liší se jen v přejatých slovech a neologismech z jazyka státu, ve kterém žijí. Přistoupí-li k tomu možnost užívání současné moderní komunikační techniky, bohaté kriminální zkušenosti, pověstný šestý smysl a nedůvěřivost vůči „gádžům“, je operativní práce v tomto prostředí značně ztížena.

Olašští Romové využívají vzájemné náklonnosti a podpory příbuzných v rámci své „rodiny“ k získání zázemí pro páchání trestné činnosti (byty, auta, zajištění ochrany apod.), kdy vysoká vzájemná osobní znalost olašských Romů a odlišný způsob života znemožňuje utajené pronikání do kriminálního prostředí (10).

Pro olašské Romy jsou „gádžové“ příslušníci nejen majoritního etnika, ale i neolašští a z pohledu jejich tradic „nečistí“ Romové – tzv. Rumungři. Značně ztížena je v některých případech i identifikace olašských Romů z důvodu velké chybovosti a neúplnosti údajů ve správních evidencích. Ve vzájemné komunikaci jsou často výhradně užívána romská jména, která jsou občanským „nadřazena“ a někteří Romové znají nebo chtějí znát své příbuzné jen pod romskými jmény. Dalším výrazným faktorem, usnadňujícím tomuto etniku páchání trestné činnosti, je příbuznost

s olašskými Romy především na Slovensku a v Maďarsku, kdy při bezproblémovém přechodu státních hranic mají pachatelé možnost využití pomoci a zázemí příbuzných v druhém státu, anebo se takové smíšené skupiny přímo podílejí na mezinárodním obchodu s drogami, zejména dovozu OPL do České republiky.

Na druhou stranu jak romské „rodiny“, tak i výše postavení jednotlivci, zpravidla nepoužívají složitých a rafinovaných metod a způsobů páchaní trestné činnosti a při vhodném využití operativně pátracích a podpůrných operativně pátracích prostředků se policistům poměrně úspěšně daří postihovat jak pouliční formu drogové trestné činnosti v romském etniku, tak i vyšší články distribučních sítí (16).

1.4. BALKÁNSKÁ CESTA

1.4.1. Dovoz heroinu a dalších drog do ČR tzv. Balkánskou cestou

Hlavní trasou dovozu heroinu do České republiky je nadále tzv. Balkánská cesta. Zásadní postavení v obchodu s heroinem si udržuje kosovoalbánská komunita a Turci, kteří se podílejí na organizaci dovozu heroinu do celé Evropy. Stále častěji dochází k využívání těchto tras a způsobů přepravy i pro přepravu kokainu, efedrinu a syntetických látek. Skupiny využívají rozdílnosti legislativních úprav a ztěžují odhalení zásilek obměnou tras a způsobů přepravy v rámci jedné zásilky. V rámci rozpracovaných případů byla jako nejčastější forma přepravy zásilek zjištěna doprava prostřednictvím kurýrů v úkrytech v osobních vozidlech. Řada zásilek je následně dále distribuována z území České republiky do západní Evropy, zejména Spolkové republiky Německo a severských zemí, a to v kilogramových množstvích. Na drogové scéně však nejsou výjimkou ani tzv. „samotáři“, kteří využívají svých kontaktů v Kosovu či Makedonii, heroin v řádech kilogramů dovezou a následně sami distribuují dalším překupníkům (15).

Zdrojem heroinu pro kosovoalbánskou komunitu a ostatní národnosti napojené na tyto zločinecké struktury je převážně Turecko, kam směřují veškeré kontakty. Zdrojem opia jsou však další země jako Afghánistán, Kurdistán a postsovětské asijské

republiky. Hlavní postavení na území ČR v obchodu s heroinem si neustále udržuje kosovoalbánská komunita, dochází však k vyšší propojenosti na osoby z Bulharska, Chorvatska, Bosny a Hercegoviny, Albánie, Turecka a to v souvislosti s využíváním kurýrních cest. Pro tranzit heroinu je stále častěji využívána jižní balkánská cesta, a to buď po moři přes Bulharsko, Řecko, Makedonii, Kosovo a Albánii. Svědčí o tom i množství zadrženého heroinu za poslední léta. Významnou úlohu sehrává Bulharsko, které se stalo překladištěm pro další tranzit. Pro přepravu jsou využívány všechny dostupné prostředky osobní a nákladní dopravy. Do obchodu s heroinem se v posledních letech významně zapojili Albánci / ne z Kosova/ . Z původních zprostředkovatelů a poskytovatelů služeb převzalo zločinecké uskupení etnických Albánců po dosažení potřebných znalostí a získání kapitálu vlastní iniciativu. Ke kurýrním cestám jsou stále více využívány osoby ze zemí EU, dochází k opětovnému zapojení osob z balkánských zemí, zejména Albánců, při záchytu jsou větší zárukou pro organizaci / dodržují tzv. omertu/ . U zadržených zásilek heroinu, i ve vztahu k distribuci do zahraničí, se podstatně snížila koncentrace obsahu heroinu ve směsi, zásilky jsou převáženy v malém množství cca okolo 1 -3 kilogramů. Tímto způsobem jsou při zadržení snižovány finanční ztráty. Cena heroinu je poměrně stálá již po dobu několika let.

Balkánské zločinecké struktury se při obchodování s OPL nezaměřují již pouze na heroin, ale obchodují s celou škálou OPL. Posledním zjištěným trendem je převoz efedrinu z lokalit Bulharska a Chorvatska, který se stal také předmětem zájmu výše uvedených skupin. Byl zaznamenán i případ v Chorvatsku, kdy bylo zadrženo větší množství kokainu dovezeného z jižní Ameriky. V rámci rozpracování skupiny v ČR se rovněž podařilo zajistit jeden kilogram kokainu, který byl dovezen z Bulharska. Strategickou surovinou při vzájemném obchodu se stává také paracetamol (15).

1.5.DALŠÍ ZLOČINECKÉ SKUPINY ZABÝVAJÍCÍ SE OBCHODEM S OPL

1.5.1. Arabské zločinecké struktury

V souladu s poptávkou trhu arabské etnické organizace vykazují stále silnější aktivity k zabezpečení plné nabídky druhové skladby OPL - většinou s výjimkou metamfetaminu. Výrazně však převažuje obchod s heroinem a hašišem. Dominantní skupinou v řadách pachatelů arabského původu zůstávají nadále Severoafričané, zejména občané Tunisu a Alžíru, kteří se zaměřují především na obchod s heroinem. Oproti minulosti bylo zaregistrováno výrazné snížení aktivit arabských zločineckých struktur v tzv. pouličním prodeji OPL. Jedním z důvodů může být i to, že v roce 2002 byla významná část pachatelů arabského původu podílejících se na této formě drogové kriminality zadržena a následně odsouzena k poměrně vysokým trestům odnětí svobody. Dalšími důvody jsou omezení možnosti získávat OPL ze zdrojů tzv. „na kredit“, postupné nahrazování arabských prodejců OPL agresivně nastupujícími romskými skupinami, případně narůstající zájem o substituční náhražky drogy heroin, kterými arabské skupiny nedisponují. Některá arabská zločinecká seskupení, zejména z oblasti Blízkého východu, kooperují a participují v rámci mezinárodních zločineckých gangů na nelegálním dovozu a prodeji hašiše v Evropě, zejména pak v Holandsku. Do těchto aktivit angažují v různých pozicích i občany České republiky. Prodejci častěji převádějí finanční hotovost - zisk z prodeje OPL - do zahraničí, zejména prostřednictvím poboček Western Union, případně investují do nákupu ojetých vozidel, která následně zhodnocují vývozem přes Itálii do Tunisu a odtud do Libye, kde je v důsledku existujícího embarga se ziskem prodají. Skupiny se stávají etnicky vyhraněnější, do své struktury až na výjimky ve srovnání s minulostí nepřijímají koncové konzumenty - občany ČR. Patrnější jsou také užší vazby s romskými uskupeními disponujícími vlastními distribučními kanály (10).

1.5.2. Západoafrické zločinecké struktury

Nejsofistikovanější zjištěná forma drogové trestné činnosti západoafrických imigrantů v České republice je organizování kurýrní přepravy drog. Západoafričan jako organizátor,

sám nebo za pomoci spolupracujících českých občanů, získává „kurýry“, zajišťuje jim cestu a pobyt ve zdrojové oblasti i odběr přepravené drogy v cílové destinaci. Kurýři se rekrutují z prostředí osob s nízkým sociálním statutem, z oblastí s vysokou nezaměstnaností, případně z okruhu partnerek organizátorů (15).

1.6. OBECNÁ CHARAKTERISTIKA V OBLASTI DROG PODLE JEDNOTLIVÝCH DRUHŮ

1.6.1 Obchod s kokainem

Hlavní pozorovatelnou změnou je trend k většímu počtu menších zásilek zasílaných z Jižní Ameriky. Ty nahrazují velké, stokilogramové i větší zásilky v obchodních nákladech, které byly typické pro dřívější období. Jako obnovený fenomén se v současné době jeví dovoz kokainu do České republiky v trávicím traktu. Na této činnosti se podílejí občané ČR ze sociálně slabších skupin obyvatelstva. Kokain je dovážen z Nizozemska a jeho bývalých kolonií a zdrojových oblastí Jižní Ameriky. Postupně vzrůstá obliba kokainu i v širším okruhu uživatelů a lze očekávat, že poptávka po něm časem způsobí snížení jeho pouliční ceny a nárůst uživatelů se bude nadále zvyšovat.

V poslední době je zaznamenán nárůst zásilek kokainu po tzv. Balkánské cestě, které vypravují etničtí Albánci nebo Turci (16).

1.6.2 Obchod s cannabisem

U marihuany se obsah THC v rostlinách zvyšuje, napomáhá tomu jednak stále větší kvalita kříženců rostlin, ale i zlepšené možnosti pěstování, zejména hydroponním způsobem. Semena lze objednat přes internet z Nizozemí, případně je přímo z této země dovézt. S otevřením hranic v rámci Evropské unie se obecně zvýšila poptávka po

kvalitní a cenově dostupné marihuaně, proto se pěstitelé v České republice musí přizpůsobovat těmto trendům. S rozvojem trhu došlo i ke zvýšení nabídky pomůcek k hydroponnímu pěstování rostlin, které jsou zneužívány k pěstování marihuany. V loňském roce policisté NPC společně s pracovníky Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu služby kriminální policie a vyšetřování Policie ČR (ÚOOZ) zajistili celkem 3 hydroponní pěstírny marihuany v okolí Prahy, které patřily skupině osob, zabývajících se obchodem s OPL a zbraněmi. Pěstírny byly na vysoké úrovni, odhadované náklady, které pachatelé museli vynaložit do jejich vybavení, jsou odhadovány na cca 2 miliony Kč.

Některé současné poznatky ukazují i na vzrůstající dovoz hašiše do Evropy z Asie, zejména z Nepálu, Indie a Thajska, na kterém i v úrovni organizátorů participují občané ČR.

1.6.3 Obchod s metamfetaminem a efedrinem

Metamfetamin (pervitin) je v České republice již řadu let nejoblíbenější stimulační drogou. Jedná se o syntetickou látku s účinky podobnými kokainu, přičemž pořizovací cena metamfetaminu je mnohem nižší. Výrobou metamfetaminu se zpravidla zabývají občané ČR, výjimečně pak i občané jiných národností, kteří mají ve většině případech povolen pobyt na území ČR. I nadále přetrvává, zejména při výrobě menších množství, výroba metamfetaminu v domácích laboratořích, tzv. „varnách“, zřídka se jedná o profesionálně zařízené laboratoře. Distribuce metamfetaminu je následně organizována různými skupinami pachatelů, a to jak českými státními příslušníky včetně rómského etnika, tak i skupinami ruskojazyčnými, skupinami osob z bývalé Jugoslávie, bulharskými, arabskými a dalšími.

Čistota metamfetaminu na černém trhu je v mnoha ohledech závislá na čistotě perkurzoru, který je k výrobě metamfetaminu použit. V případě, že je pervitin vyráběn z efedrinu, je zpravidla dosaženo vyšší čistoty, než při výrobě pervitinu z léčiv

obsahující efedrin, nebo pseudoefedrin, jako jsou volně prodejné přípravky MODAFEN, NUROFEN, nebo PARALEN PLUS. Zároveň lze konstatovat, že čistota distribuované nebo vyvážené drogy závisí na požadavcích organizátorů výroby metamfetaminu. Proto není výjimkou i metamfetamin o čistotě 90%.

I v roce 2004 byla nejčastěji při ředění metamfetaminu zjišťována látka PIRACETAM, která je obsažena ve volně prodejném léku KALIKOR.

Vývoj drogové scény byl i v roce 2004 poznamenán kolísáním dostupnosti prekurzoru efedrinu na černém trhu. Toto stejně jako v minulých letech způsobilo v tomto období nárůst výroby metamfetaminu z dostupných, volně prodejných léčiv.

Ceny metamfetaminu distribuovaného přímým odběratelům se v roce 2004 pohybovaly kolem 1000,- Kč za 1 g (tj. 100,- Kč za dávku s deklarovaným množstvím 100 mg) s obvyklými výkyvy způsobenými momentálním nedostatkem efedrinu na černém trhu. Uvedená cena "na ulici" platí pro množství cca do 5 g metamfetaminu. Cena při prodeji většího množství metamfetaminu už poté klesá v závislosti na odebíraném množství. V roce 2004 se cena 1 kg metamfetaminu pohybovala kolem cca 500 - 650,- Kč/g, nebyla výjimkou ani prodejní cena kolem 400,- Kč/g. Lze konstatovat, že ceny metamfetaminu již několik let stagnují, ke změnám dochází pouze v obdobích nedostatku prekurzoru pro jeho výrobu (16).

V roce 2004 byla zaznamenána značná kolísavost dostupnosti efedrinu. Tento stav byl zapříčiněn zejména ukončením výroby efedrinu v továrně podniku firmy ICN v Roztokách u Prahy. Na nelegálním trhu byl v první polovině roku 2004 dostupný efedrin pocházející z nelegálních úniků z výše uvedené továrny, ale po likvidaci uskladněných zásob pracovníky firmy ICN se tato skutečnost okamžitě projevila na nelegálním trhu. Přímě úměrně k tomuto stavu došlo k nárůstu zneužívání léků obsahující pseudoefedrin a efedrin k výrobě metamfetaminu, jedná se o léky na lékařský předpis i ve volném prodeji.

V průběhu roku 2004 byly potvrzeny informace o dovozu efedrinu zločineckými skupinami ze zemí bývalé Jugoslávie. Dále bylo zjištěno organizování dovozu lékařského efedrinu ze SRN a byl zaznamenán dovoz efedrinu českými občany z Bulharska. V současné době cena efedrinu dosahuje až 250 Kč/g, což ve spojitosti s tradičně velkou poptávkou po tomto prekurzoru zajišťuje značný finanční profit pro osoby, zabývající se organizováním dovozu a prodeje efedrinu v České republice.

1.6.4 Obchod se syntetickými drogami a ostatními prekurzory

V roce 2004 pokračoval trend nárůstu oblíbenosti počtu uživatelů syntetických drog, zejména tablet XTC (extáze). Extáze se vyskytuje na většině tanečně hudebních produkcích a v klubech. Její cena nadále prudce klesala, v případě nákupu jednotlivých tablet se pohybovala v rozmezí 100 až 250 Kč/1 tabletu, při odběrech ve stovkovém množství se cena pohybovala okolo 80 Kč/1 tabletu a v případech tisícových odběrů pak mezi 40 až 60 Kč/1 tabletu. Nákupní cena tablety XTC při odběru mnoha tisícových množství v zahraničí (jedná se zejména o Nizozemí a Belgie) se obvykle pohybovala okolo 1 Euro a méně. Pokračujícím trendem je snižování kvantitativního množství účinné látky (MDMA, MDA, MDEA apod.). Zdrojovými zeměmi nadále zůstávají Holandsko, Belgie, Polsko a Bulharsko. Mezi zaznamenaná a nejčastěji zajištěná loga v roce 2004 patřila Pyramida, Mitsubishi, Butterfly, Hvězdy, Kříže, Srdce, Tasmánský čert (barva žlutá, červená a zelená), Kosočtverec (bílé barvy), „MX“ (narůžovělá barva) (8). Tablety v průměru obsahovaly cca 20-35% MDMA, případně kolem 24 % MDEA. Na základě zprávy z Kriminologického ústavu Praha byly zjištěny průměrné hodnoty zkoumaných tablet:

- průměr 8,5 mm,
- hmotnost 213,7 mg,
- obsah MDMA 31,9 – 40,8 mg/tab

Nejčastěji byla jako tabletovací příměs zjištěna laktóza a mastek, účinná látka byla kombinována s kofeinem. Do obchodu s extází jsou na všech úrovních zapojeni

převážně čeští občané, většinou muži ve věku 18 až 35 let, jejími konzumenty byli zejména mladí lidé ve věku 15 až 28 let.

1.6.5. Prekurzory a léčiva

V rámci vstupu České republiky do Evropské unie dne 1. května 2004 došlo ke změně zákona č. 167/1998. Sb., O návykových látkách, kdy na území ČR jsou ze strany Ministerstva zdravotnictví vydávána firmám pouze povolení k zacházení s prekurzory. Obchodování s těmito látkami je mezi jednotlivými subjekty v České republice a směrem do členských států společenství neregulované. Jednotlivé prodeje prekurzorů jsou „ošetřeny“ uvnitř ČR a ve společenství pouze zasíláním čestných prohlášení konečného uživatele vzájemně mezi firmami s tím, že uvedená látka nebude užita k výrobě drog. V rámci obchodu mezi společenstvím a třetími zeměmi (nečlenské státy EU), je toto regulováno Nařízením rady EHS č. 3677/1990, kde je stanoven postup při prodeji prekurzorů do těchto států. Kompetentní orgán příslušného státu vydává pouze vývozní povolení. Dnem 18. srpna 2005 vstoupí v platnost nové nařízení ES pod č. 211/2005, kdy dojde ke změně regulace obchodu mezi členskými zeměmi EU a třetími státy - bude vydáváno i dovozní povolení do států společenství. Česká republika na tyto změny reaguje prostřednictvím změny zákona č. 167/1998 Sb. formou novelizace (vydávání dovozního povolení do třetích zemí). Ke změně zákona č. 167/1998 Sb. došlo a bude docházet na základě vstupu České republiky do Evropské unie, pokud budou Evropskou unií prováděny změny. Pro Českou republiku jsou tato nařízení EU obligatorní a musí se zpracovávat do národní legislativy. Obdobná situace je i v oblasti kontroly pomocných látek. V České republice jsou tyto firmy pouze zaregistrovány na Ministerstvu zdravotnictví jako firmy s těmito látkami zacházející, vnitřní mechanismy kontroly ve státě byly, stejně jako u prekurzorů, odstraněny vstupem České republiky do Evropské unie. Na základě výše uvedených skutečností je činnost NPC v oblasti prekurzorů a pomocných látek zaměřena na vybudování kontrolně-monitorovacího systému specifických prekurzorů, pomocných látek a léků, a to ve spolupráci s Ministerstvem zdravotnictví, Inspektorátem OPL, výrobními a distributorskými firmami v České republice, se členy Svazu chemického průmyslu, České asociace

farmaceutických firem, opírajíce se o dohodu o dobrovolné spolupráci chemického a farmaceutického průmyslu s NPC na základě Memoranda o vzájemné spolupráci a v neposlední řadě pak ve spolupráci s Generálním ředitelstvím cel Ministerstva financí (GŘC). Cílem této činnosti je zejména monitoring a kontrola pohybu prekurzorů a pomocných látek do/z ČR a zamezení možnosti zneužití těchto chemikálií k nelegální výrobě syntetických a polosyntetických drog (16).

2. Cíl práce a hypotézy

2.1 Cíl

Cílem mé práce je zmapování zapojení cizích státních příslušníků a také etnických skupin žijících na území České republiky do nelegálního obchodu s drogami. Dalším cílem je porovnat podíl občanů ČR a cizinců na této trestné činnosti, a také poukázat na to, jakým způsobem se potírání drogové kriminality odráží na ceně drog.

2.2 Hypotézy

1. Předpokládám, že etnické skupiny jsou více zapojeni do organizovaného obchodu s drogami než občané s českou národností.
2. Občané České republiky jsou zapojeni do běžné distribuce drog na našem území nemající formu organizovaného zločinu, na rozdíl od etnických skupin.
3. Občané ČR mají větší jak nadpoloviční účast na drogových deliktech než ostatní etnické skupiny.

3. Metodika

3.1 Popis metodiky

Výzkum byl realizován kvantitativní metodou a to na základě rozboru a analýzy dostupných dat a údajů, za využití statistických materiálů Národní protidrogové centrály PČR a odborné literatury k této problematice, Celní správy a cizinecké policie a dalších dostupných materiálů. Zkoumané a porovnávané údaje pochází ze státních institucí, kde je každý údaj podložen konkrétním případem, popřípadě rozsudkem, proto není nutné získané výsledky ověřovat další metodou.

4. Výsledky

4.1 Tabulka č.1

Přehled záchytů a množství heroinu v jednotlivých evropských státech za rok 2006.

Stát	Počet záchytů	Množství heroinu	Pořadí
BULHARSKO	7	305,4 kg	1
POLSKO	2	204,1 kg	2
TURECKO	6	167,3 kg	3
CHORVATSKO	6	111,1 kg	4
SLOVINSKO	3	63,7 kg	5
MAKEDONIE	7	62,7 kg	6
MAĎARSKO	2	32,7 kg	7
SRBSKO	4	27,7 kg	8
ŠVÝCARSKO	5	18,2 kg	9
RUMUNSKO	2	14,4 kg	10
NORSKO	5	9,3 kg	11
ČESKO	4	8,5 kg	12
ŠVÉDSKO	2	6,4 kg	13
ŘECKO	1	3,0 kg	14
FINSKO	3	2,2 kg	15
DÁNSKO	1	2,0 kg	16
SRN	1	1,5 kg	17
RAKOUSKO	4	1,2 kg	18
RUSKO	1	0,8 kg	19
BOSNA+HERCEGOVINA	1	0,5 kg	20

(zdroj: Výroční zpráva NPC 2006)

Jedná se o statistický přehled počtu záchytů a množství zadrženého heroinu na základě zasílaných ST zpráv cestou Interpolu. Z přehledu je patrné, že počet záchytů je závislý na poloze jednotlivých států směrem od Turecka. Výjimku tvoří pouze Polsko. Jedná se o záchyty drog v roce 2006. Na prvním místě v počtu záchytů i v množství zajištěného heroinu je Bulharsko. Česká republika zaujímá 12. místo. SRN, které bývá cílovou zemí je na 17. místě.

Tabulka č.2

Porovnání cen OPL za sledované období 2004 a 2006.

OPL	Cena v Kč/gram <i>Pouliční prodej za rok 2004</i>	Cena v Kč/gram <i>Pouliční prodej za rok 2006</i>	Cena v Kč/gram <i>Prodej ve velkém 2004</i>	Cena v Kč/gram <i>prodej ve velkém 2006</i>
Amfetamin	920	938	670	742
Extáze (tbl)	230	225	120	112
Hašiš	280	265	150	175
Heroin	1050	1092	760	882
Kokain	2300	2215	1800	1417
LSD/halucinogeny	170	157	125	93
Marihuana 1 joint	35	42	-	-
Marihuana	225	189	140	129
Metamfetamin	1100	1060	740	744
Opium (ml)	100	100	60	74
Subutex 2mg	165	270	-	117
Subutex 8 mg	275	800	-	-
Toulen kg	56	68	-	-

(Zdroj: Výroční zpráva NPC 2006)

V tabulce jsou uvedeny průměrné ceny jednotlivých OPL na základě údajů všech pracovišť Policie ČR a Celní správy zabývající se drogovou problematikou. Jedná se o ceny OPL za rok 2004 a 2006 v ČR. U amfetaminu, heroinu a Subutexu došlo při pouličním prodeji k drobnému nárůstu cen. U kokainu, LSD a extáze došlo k poklesu ceny. V prodeji ve velkém množství došlo k výraznému poklesu ceny u kokainu, který je do ČR dovážen z jižní Ameriky a naopak k nárůstu ceny u heroinu. Na ceně heroinu se odráží finanční ztráty způsobené organizovaným skupinám při záchytu drogy v jednotlivých státech na trase Balkánské cesty.

Tabulka č.3

Počty pachatelů drogových deliktů za rok 2006 v České republice.

REGION	POČET PŘÍPADŮ	PACHATELÉ	CIZINCI	ČEŠI
<i>PRAHA</i>	228	329	42	287
<i>STŘEDOČESKÝ</i>	104	149	2	147
<i>JIHOČESKÝ</i>	139	144	2	142
<i>ZÁPADOČESKÝ</i>	187	214	26	188
<i>SEVEROČESKÝ</i>	349	416	15	401
<i>VÝCHODOČESKÝ</i>	122	154	0	154
<i>JIHOMORAVSKÝ</i>	290	370	17	353
<i>SEVEROMORAVSKÝ</i>	281	362	4	358
<i>CELKEM</i>	1700	2138	108	2030

(Zdroj : statistika PČR a Celní správy)

Tabulka porovnává zkoumané soubory : počty pachatelů drogových deliktů české národnosti a pachatele ostatních národností. Pro názornost je tabulka rozdělena podle jednotlivých regionů, kde je vidět podíl cizích státních příslušníků na páchání drogové trestné činnosti. Na prvním místě je Praha, kde je největší koncentrace národnostních menšin. Proti tomu v Královohradeckém a Pardubickém kraji nebyl v roce 2006 pro drogovou trestnou činnost trestně stíhán žádný cizinec. V celkovém součtu je vidět, že převládají pachatelé české národnosti.

Tbulka č.4

Rozdělení pachatelů drogových deliktů za rok 2006 v ČR podle národností.

NÁRODNOST	POČET PACHATELŮ
ČESKÁ	2030
JUGOSLÁVSKÁ	9
KAMERUNSKÁ	1
LITEVSKÁ	1
NAMIMBIJSKÁ	1
MOLDAVSKÁ	2
NIGERIJSKÁ	5
RUSKÁ	2
SLOVENSKÁ	22
SURINAM	1
TUNISKÁ	1
UKRAJINSKÁ	2
ALBÁNSKÁ	4
GRUZÍNSKÁ	1
IZRAEL	3
MAKEDONSKÁ	7
POLSKÁ	4
NĚMECKÁ	2
RAKOUSKÁ	1
KANADSKÁ	1
SRBSKÁ	1
ŠPANĚLSKÁ	1
TURECKÁ	1
VIETNAMSKÁ	33
NIZOZEMSKÁ	1
BULHARSKÁ	2

(Zdroj: Výroční zpráva NPC 2006)

V tabulce je přehled pachatelů drogových deliktů v České republice za rok 2006. Je zde uvedeno zastoupení jednotlivých národností s vyznačením počtu trestně stíhaných osob. Početní převahu mají pachatelé české národnosti. Z národnostních menšin a osob s cizí státní příslušností převládají Vietnamci a Slováci. Oranžovou barvou jsou vyznačeny národnosti pachatelů z bývalé Jugoslávie, kterých je v součtu 21.

Tabulka č.5

Záchyty drog na hraničních přechodech České republiky z hlediska počtu pachatelů.

DRUH HRANIČNÍHO PŘECHODU	ČEŠI	CIZINCI
LETIŠTNÍ	3	8
HP PRO MOTORISTY A PĚŠÍ TURISTY	126	11
CELKEM	129	19

(Zdroj: Statistika Celní správy za rok 2006)

V přehledu jsou uvedeny dva druhy hraničních přechodů do České republiky na kterých byly v roce 2006 zadrženi pachatelé převážející drogy. V tabulce jsou také odlišeny osoby z Českou národností od ostatních cizích státních příslušníků. Na letištním hraničním přechodu byla zadržena nadpoloviční většina cizinců. Na hraničních přechodech pro pěší a motoristy bylo při převozu drog zadrženo několikanásobně více českých občanů – kurýrů.

Tabulka č. 6

Podíl pachatelů české národnosti a ostatních národností na organizované drogové trestné činnosti.

TRESTNÝ ČIN - §	N Á R O D N O S T	
	ČESKÁ	OSTATNÍ
§ 187/4,c) tr. zákona	8	23
§ 187/1 odst.1-3 tr. zákona	2022	85
Celkem	2030	108

(Zdroj: Výroční zpráva NPC – statistika)

V tabulce je rozdělena drogová trestná činnost na dvě skupiny. Podle § 187 odst.4, písm.c) trestního zákona je pachatel členem organizované skupiny působící ve více státech, a § 187 odst. 1-3 zahrnuje ostatní stupně nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů podle trestního zákona. V tabulce je uvedeno, že do organizované drogové trestné činnosti jsou více zapojeni pachatelé ostatních národností a to téměř v poměru 2:1. U dalších drogových deliktů několikanásobně převládají osoby české národnosti.

Tabulka č. 7

Zastoupení pachatelů drogových deliktů podle národnosti s rozdělením na distribuci jednotlivých drog.

NÁRODNOST	DRUH DROGY						
	CANABIS	HAŠIŠ	HEROIN	KOKAIN	METAMFETAMIN	LSD	EXTÁZE
ČESKÁ	91%	93%	31%	76%	98%	94%	97%
OSTATNÍ	9%	7%	69%	24%	2%	6%	3%

(zdroj: statistika PČR 2006)

V tabulce jsou rozděleny drogové delikty za rok 2006 podle jednotlivých druhů nejvíce zastoupených OPL (omamných a psychotropních látek) na drogové scéně v České republice. Je zde porovnání pachatelů české národnosti s ostatními národnostmi bez rozlišení. U každého druhu drogy je uvedeno procentuelní zastoupení národnosti pachatele, který byl za distribuci, držení nebo výrobu této drogy trestně stíhán v České republice. Kromě distribuce heroinu převládají pachatelé české národnosti. Heroin není droga vyráběná v České republice a je k nám dovážen tzv. Balkánskou cestou, která má svá specifika, proto je do jeho dovozu a distribuce zapojeno více cizinců.

5. Diskuze

Uskutečněný průzkum vlivu migrace na drogovou scénu v České republice byl proveden kvantitativní metodou na základě rozboru statistických materiálů Policie České republiky a Celní správy. Obě uvedené státní instituce vydávají každý rok výroční zprávy, ve kterých dokládají svou činnost za uplynulý rok (15). V jednotlivých tabulkách a grafech těchto zpráv jsou uvedeny počty realizovaných případů, počty pachatelů a množství zajištěných drog. Není zde však patrný přímý vliv cizinců a etnických menšin na drogovou situaci v České republice. Účelem této práce bylo provést rozbor těchto statistik a oddělit soubory týkající se cizinců a etnických menšin. Takto získané informace jsem pak postavil proti statistikám o pachatelích české národnosti a provedl porovnání v několika směrech.

V 1. části výzkumu jsem se zaměřil na záchyty drog v rámci Evropských států, kde lze podle jejich počtu určit z jakých zemí jsou k nám zásilky určeny. Pachatelé jednotlivých států, kteří zásilku drog směřují do ČR musí zde mít i protistranu, která zásilku přijme, nebo se postará o její další export. Touto protistranou bývají většinou občané stejné národnosti, kteří žijí, nebo se přechodně zdržují na území České republiky (6). V tabulce č. 1 je uveden přehled záchytů pouze u drogy heroin a to z toho důvodu, že právě obchod s heroinem je podle NOŽINY (2) v porovnání s jinými dováženými drogami nejvýraznější a je do něj zapojeno nejvíce osob z jiných států světa, což potvrzují i údaje uvedené v tabulce č.7. VÝROČNÍ ZPRÁVA Celní správy za rok 2006 uvádí, že záchyty jednotlivých zásilek se nijak neodráží na ceně drog. V tabulce č.2 je provedeno porovnání cen drog za sledované období 2004 a 2006. Konkrétně u heroinu je za toto období nárůst ceny o více než 100,-Kč na gramu. Myslím, že nárůst této ceny je zapříčiněn tím, že zločinecké organizace utrpěly finanční ztráty při jednotlivých záchytech drog policií a celními orgány.

V další části výzkumu jsem se věnoval pachatelům rozdělených podle národností a jejich podílu na drogové trestné činnosti za rok 2006 (tabulka č. 4). Analýzou získaných údajů jsem došel k výsledku, že kromě občanů České republiky se

z národnostních menšin podílí na drogové kriminalitě nejvíce vietnamské etnické skupiny. Jak uvádí ODBOR AZILOVÉ A MIGRAČNÍ POLITIKY MV ČR (12) vietnamská komunita je jednou z nejstarších menšin v dnešní České republice. Její oficiální počet (23.000 osob) jí v současné době řadí na třetí místo v pořadí za Ukrajince a za Slováky. Je však dost dobře možné, berou-li se v potaz neoficiální odhady (70.000 – 90.000), že se jedná o početně největší menšinu v ČR (12). Hned za Vietnamci se v páchání drogových deliktů řadí Slováci a národnostní skupiny z bývalé Jugoslávie (tabulka č.4).

Tabulka č.5 popisuje počet zadržených pachatelů na dvou typech hraničních přechodů. Přechody jsou rozděleny na letištní a pozemní (automobilový). Pachatelé, kteří na nich byli v roce 2006 zadrženi jsou také rozděleni na osoby české národnosti a na osoby ostatních národností (bez rozlišení). Tímto porovnáním jsem chtěl ověřit teorii podle CEJPA (10), kdy mají být čeští občané najímáni organizovanými skupinami jako kurýři, kteří za poměrně malý finanční obnos riskují to, že budou s drogou zadrženi. Výsledek je takový, že na letištním hraničním přechodu bylo zadrženo s drogou více cizinců a mezi osobami převážející drogu automobilem přes státní hranici byla převaha českých občanů. I v celkovém součtu převažují občané ČR. Z tabulky není patrné, kdo je kurýr a kdo drogu převáží ze své vůle pro další obchod, ale je zde vidět poměr mezi občany ČR a cizinci. Když tyto údaje postavíme proti tabulce č. 6, kde je uvedeno, že v roce 2006 bylo trestně stíháno pouze 8 českých občanů za to že působili jako členové organizovaných skupin ve více státech, vyplývá z toho, že většina českých občanů zadržených na hraničních přechodech s drogou byla buď v roli kurýrů, nebo jim nebylo prokázáno napojení na organizovanou skupinu. V tabulce č. 6 je také rozdělena drogová trestná činnost, kdy podle § 187 odst.4, písm.c) trestního zákona je pachatel členem organizované skupiny působící ve více státech, a § 187 odst. 1-3 zahrnuje ostatní stupně nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů podle trestního zákona. V tabulce je uvedeno, že do organizované drogové trestné činnosti jsou více zapojeni pachatelé ostatních národností a to v poměru cca 3:1 proti občanům ČR.. U dalších drogových deliktů několikanásobně převládají osoby české národnosti v poměru cca 24:1.

Podle VÝROČNÍ ZPRÁVY NPC 2006 (15) se cizinci a etnické menšiny napojené na organizované skupiny zabývají především dovozem heroinu a kokainu do české republiky, nebo tuto využívají jako tranzitní zemi. V tabulce č.7 je provedeno rozdělení podle jednotlivých druhů nejvíce zastoupených OPL (omamných a psychotropních látek) na českém trhu. Je zde porovnání pachatelů české národnosti s ostatními národnostmi bez rozlišení. U každého druhu drogy je uvedeno procentuelní zastoupení národnosti pachatele, který byl za distribuci, držení nebo výrobu této drogy trestně stíhán v České republice. Výsledek ukazuje, že výše uvedená teorie se potvrdila jen u obchodu s heroinem, kde mají čeští pachatelé zhruba třetinovou účast na rozdíl od jiných národností. U ostatních druhů drog převládají pachatelé české národnosti.

První hypotéza předpokládala, že etnické skupiny jsou více zapojeni do organizovaného obchodu s drogami než občané s českou národností. Tato hypotéza byla potvrzena porovnáním statistických údajů v tabulce č. 6, jak je výše uvedeno.

Ve druhé hypotéze bylo potvrzeno, že občané České republiky jsou zapojeni do běžné distribuce drog na našem území nemající formu organizovaného zločinu, na rozdíl od etnických skupin. Tato hypotéza je potvrzena v tabulkách 3 – 7, kde několikanásobně převládá počet pachatelů české národnosti.

Ze druhé hypotézy vychází i třetí hypotéza, kde občané ČR mají větší jak nadpoloviční účast na drogových deliktech než ostatní etnické skupiny. Tato hypotéza je potvrzena v tabulce č. 3, kde z celkového počtu 2138 pachatelů drogových deliktů za rok 2006 je 2030 pachatelů české národnosti.

6. Závěr

Organizovaná drogová kriminalita je svou podstatou velice závažným sociálně patologickým jevem, který ve svém důsledku postihuje všechny vrstvy společnosti a v současné době zasahuje zejména mladou generaci. Trestná činnost páchaná na území ČR jednotlivými menšinami je značně složitá, rozsáhlá a specifická. Cílem této práce bylo zmapování zapojení cizích státních příslušníků a také etnických skupin žijících na území České republiky do nelegálního obchodu s drogami. Dalším cílem bylo porovnat podíl občanů ČR a cizinců na této trestné činnosti, a také poukázat na to, jakým způsobem se potírání drogové kriminality odráží na ceně drog.

Z výsledku výzkumu vyplývá, že Česká republika zaujímá 12 místo v rámci evropských států v žebříčku záchytu drogových zásilek. Nejvíce cizinců v rámci České republiky bylo za drogové delikty trestně stíháno v Praze, kde je také nejvyšší koncentrace cizích státních příslušníků a etnických menšin. Z celkového počtu pachatelů jsou hned za českou národností osoby vietnamské a dále slovenské národnosti. Na hraničních přechodech ČR bylo při převozu drog zadrženo více osob české národnosti než cizinců. Organizované drogové kriminality se dopouští více pachatelé z etnických skupin a cizinci než občané ČR. V celkových počtech pachatelů drogových deliktů převládají občané České republiky. Pachatelé české národnosti převládají v páchaní „lehčích“ forem drogové kriminality. Dovozem heroinu do ČR a obchodováním na našem území se zabývají především pachatelé z etnických skupin.

V praktické části této práce nebylo možné porovnat podíl rómské menšiny a občanů české národnosti, protože v tomto směru nejsou k dispozici žádné statistické údaje, proto je rómské problematice věnována kapitola pouze v teoretické části této práce.

7. Seznam použité literatury

1. LABROUSSE, A.: *Drogy, peníze a zbraně*. 1. vydání. Praha: Themis, 1998. 496 s. ISBN 80-85821-54-0
2. NOŽINA, M.: *Mezinárodní organizovaný zločin v ČR*. 1. vydání. Praha: KLP-Koniasch Latin Press, 1997. 256 s. ISBN 80-85917-35-1
3. NOŽINA, M.: *Svět drog v Čechách*. 1. vydání. Praha: KLP-Koniasch Latin Press, 1997. 348 s. ISBN 80-85917-36-X
4. NOŽINA, M.: *Mezinárodní organizovaný zločin v České republice* 1. vydání. Praha: Themis, nakladatelství tiskárny MV, 2003 407 s. ISBN 80-7312-018-6
5. kolektiv autorů Muzea romské kultury.: *Romové – O Roma tradice a současnost*. Brno : Svan, 1999.91 s. ISBN 80-85956-14-4
6. BUDKA, I. a kol.: *Organizovaná kriminalita*. 1. vydání. Praha: Policejní akademie ČR, 1997. 183 s. ISBN
7. NĚMEC, M.: *Organizovaný zločin*. 1. vydání. Praha: Naše vojsko, 1995. 224 s. ISBN 80-206-0472-3
8. ŠTABLOVÁ, R. a kol.: *Drogy, kriminalita a prevence*. 2. rozšířené vydání. Praha: Policejní akademie ČR, 1999, 208 s. ISBN 80-7251-018-5
9. ZAPLETAL, J. a kol.: *Kriminologie. Díl I. Zvláštní část*. 3. upravené vydání. Praha: Policejní akademie ČR, 2000, 172 s. ISBN 80-7251-003-7
10. CEJP, M. a kol.: *Výzkum organizovaného zločinu v ČR II*. 1. vydání. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 1999. 118 s. ISBN 80-86008-72-X
11. Národní strategie protidrogové politiky na období 2001-2004. Praha: b.n., 2001
12. MV ČR odbor azylové a migrační politiky, *Migrace a organizovaný zločin v zemích Asie, Austrálie a Nového Zélandu*, 2001 (nepublikováno)
13. Statistické údaje Národní protidrogové centrály. Praha: b.n., 2002,-2006
14. Výroční zprávy Národní protidrogové centrály 2000-2006
15. Bulletin Národní protidrogové centrály 1999 – 2006

17. MV ČR, Zpráva o situaci v oblasti veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti na území České republiky v r. 2002.

http://www.mvcr.cz/dokumenty/bezp_si02/zprava02.doc

18. NPC, Zpráva Evropské unie o organizovaném zločinu za rok 2003, pracovní překlad <http://www.mvcr.cz/policie/npdc/zahranici/eu03oz.html>

19. MV ČR statistiky Odboru azylové a migrační politiky

<http://www.mvcr.cz/uprchlici/statvse.html>

8. Klíčová slova

- 1) etnikum
- 2) drogy
- 3) odhalování
- 4) organizovanost
- 5) skupina
- 6) pachatel
- 7) páčání
- 8) cizinci

9. Přílohy

Příloha č. 1 –

Příloha č. 2 -